

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

09 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun și Liliana Catan,

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare, declarate de procurorul în Procuratura de Circumscripție Cahul, Vitali Cebotari, de avocatul Totorov Maxim în numele părții vătămate Scalenciuc Elena, de avocatul Dumitran Ignat în numele inculpatului Rudenco Mihail, prin care solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 18 martie 2019, în cauza penală, în privința lui

Rudenco Mihail XXX, născut la XXX, originar și domiciliat în XXX.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond de la 02.06.2017 pînă la 17.12.2018;

Instanța de apel de la 11.01.2019 pînă la 18.03.2019;

Instanța de recurs de la 06.06.2019 pînă la 09.10.2019.

Asupra recursului declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul, sediul Central din 17 decembrie 2018, cauza fiind judecată în procedura prevăzută de art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, Rudenco Mihail a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

În temeiul art. 90 Cod penal, pedeapsa stabilită sub formă de închisoare, a fost suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune de 2 ani.

S-a admis parțial acțiunea civilă înaintată de Scalenciuc Elena în partea prejudiciului moral.

S-a încasat de la Rudenco Mihail în beneficiul Elenei Scalenciuc prejudiciul moral cauzat prin infracțiune, în mărime de 25 000 lei.

S-a admis în principiu acțiunea civilă înaintată de Scalenciuc Elena în partea prejudiciului material, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

S-a încasat de la Rudenco Mihail în beneficiul Elenei Scalenciuc cheltuielile de judecată în mărime de 7 685 lei, suportate pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară nr. 201804X0075 din 27 iulie 2018.

S-a încasat de la Rudenco Mihail în beneficiul Elenei Scalenciuc cheltuielile de judecată, legate de asistența juridică în mărime de 1 500 lei.

S-a admis renunțul părții vătămate Scalenciuc Elena în partea pretențiilor din acțiunea civilă referitor la prejudiciului material privind încasarea din contul pârâților C.A. „Grawe Carat Asigurări” SA și Rudenco Mihail diferența dintre veniturile nete ale persoanei vătămate Scalenciuc Elena și indemnizația primită din fondurile bugetului asigurărilor sociale de stat, pe perioada spitalizării și a concediului medical

în mărime de 5 371,91 lei și cheltuielile de tratament în mărime de 2 624,49 lei, cu încetarea examinării acțiunii civile pe aceste capete de pretenții.

S-a încasat de la Rudenco Mihail în beneficiul statului suma de 100 lei cu titlul de taxă de stat pentru admiterea pretenției privind încasarea prejudiciului moral.

S-a respins solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului în mărime de 2 921,24 lei, ca fiind neîntemeiată.

2. Prin sentința nominalizată, în sarcina inculpatului Rudenco Mihail, s-a reținut că, la 16 decembrie 2016, aproximativ la ora 17.00, conducând automobilul de model „Volkswagen Caddy”, cu n/î XXX, deplasându-se pe str. Mihai Viteazul din mun. Cahul, nu a respectat prevederile Regulamentului circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova „Cu privire la aprobarea Regulamentului circulației rutiere” nr.357 din 13 mai 2009:

- punctul 3, care stabilește că participanții la trafic sunt obligați să respecte regulile de circulație, semnificația mijloacelor de semnalizare rutieră, semnalele și indicațiile agentului de circulație, condițiile tehnice ale prezentului Regulament și prin acțiunile lor să nu cauzeze prejudicii altor participanți la trafic, să nu-i expună pericolului, precum și să nu creeze neîntemeiat obstacole circulației care ar depăși pe acele care sunt provocate de circumstanțe iminente;

- punctul 11 subpunctul f), care stabilește că conducătorul de vehicul este obligat la trecerile pentru pietoni cu circulația nedirijată să cedeze trecerea pietonilor aflați în traversarea drumului pe partea carosabilului în direcția de mers a vehiculului;

- punctul 45 subpunctul 1) și subpunctul 2), care stabilește că conducătorul mijlocului de transport trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând seama permanent de starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii, situația rutieră și în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, și a ignorat indicatorul de avertizare 1.20 „Trecere pentru pietoni”, tamponând pietonul Elena Scalenciuc, care trecea strada regulamentară la trecerea de pietoni, în rezultatul cărui fapt ultimei i-au fost cauzate: traumatism cranio-cerebral închis, manifestată prin comotie cerebrală, fractura închisă de col chirurgical os humeral stâng cu deplasarea fragmentelor oaselor bazinului gradului 1 (os pubis) și fractura închisă a osului tibial cu deplasare și capului fibulei gambei dreapta, urmate de gonartroză neuropatică a nervului tibial (peroneu), însoțite de șoc traumatic grav, care prezintă pericol pentru viață și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare corporală gravă.

Acțiunile inculpatului Rudenco Mihail au fost încadrate în limitele indicilor calificativi prevăzute art. 264, alin. (3), lit. a) Cod penal, conform indicilor: „încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare gravă a integrității corporale”.

3. Nefiind de acord cu sentința primei instanțe, avocatul Todorov Maxim în numele părții vătămate Scalenciuc Elena, a contestat-o cu apel, prin care a solicitat casarea acesteia în partea ce ține de admiterea în principiu a acțiunii civile în despăgubirii morale și emiterea unei noi decizii prin care să fie admisă integral acțiunea civilă privind încasarea din contul pârâților „Grawe Carat Asigurări” SA și Rudenco Mihail a cheltuielilor de îngrijire permanentă în mărimea coșului minim de

consum care constituie 1 803,80 lei lunar, începând cu 17 ianuarie 2017 și expuse în certificatul medical eliberat de medicul de familie a reclamantei Scalenciuc Elena; încasarea despăgubirii de asigurare lunară în mărime de 3 400 lei lunar pentru toată perioada de până la anularea „integrală a dezabilității; prejudiciului moral cauzat prin vătămarea integrității corporale și a sănătății în mărime de 200 000 lei; încasarea cheltuielilor de judecată suportate.

În motivarea cerințelor a mai invocat următoarele aspecte:

- instanța de fond a făcut trimitere la art. 225 Cod de procedură penală, însă a indicat redacția normei respective până la modificările din 01 august 2016, ceea ce este greșit, și a condus la soluționarea eronată a cauzei în privința prejudiciului material solicitat de reclamanta Scalenciuc Elena, ori, legiuitorul încă de la 01 august 2018 a exclus posibilitatea admiterii în principiu a acțiunii civile, obligând instanța de judecată să o soluționeze în cadrul procesului penal dacă au fost înaintate cerințe referitoare la prejudiciul material.

- instanța de fond contrar acestor modificări a aplicat o normă modificată în redacția în care nu mai este în vigoare, or, Legea procesual penală nu are efect ultraactiv.

- în cadrul ședinței de judecată partea vătămată Scalenciuc Elena a confirmat prin intermediul reprezentantului Todorov Maxim că la acel moment probe noi ce țin de acțiunea civilă înaintată, pentru care ședința de judecată trebuie amânată nu există, astfel nu este clar de ce instanța de fond indică în sentință că este necesară administrarea de probe.

- Rudenco Mihail la momentul comiterii infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, deținea Poliță de Asigurare Obligatorie de Răspundere Auto Civilă Internațională nr. RCAI-002507499 eliberată de asigurătorul Grawe Carat Asigurări S.A. valabilă 17 august 2016 - 16 august 2017, prejudiciul material urmează a fi reparat în condițiile Legii nr.414 din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule.

- conform certificatului de dezabilitate seria CN nr.252567, reclamantei Scalenciuc Elena i s-a stabilit grad de dizabilitate accentuat, cu pierderea capacității de muncă în mărime de 75 %, și cu păstrarea capacității de muncă în mărime de 25 %. Până la accidentul rutier din 16 decembrie 2016, Scalenciuc Elena era încadrată în câmpul muncii în baza contractului individual de muncă nr.527/2010 din 02 ianuarie 2010 în calitate de asistentă medicală în cadrul ÎMSP Spitalul Raional Cahul, pe o durată nedeterminată. Salariul de funcție constituia 3 400 lei, fapt confirmat prin certificatul eliberat de angajator. Conform certificatului de dizabilitate eliberat pentru perioada 06 septembrie 2018 - 18 octombrie 2018 reclamantei Scalenciuc Elena i s-a stabilit gradul de dizabilitate sever.

Conform pct. 26 din HG nr.357 din 18.04.2018: „ 26. Dezabilitatea la persoanele adulte (inclusiv cele cu vârste cuprinse între 15 și 18 și angajate în câmpul muncii) se determină pornind de la gravitatea deficiențelor funcționale individuale provocate de afecțiuni, traume, care duc la limitări de activitate și restricții de participare exprimate în raport cu solicitarea socioprofesională (păstrarea capacității de muncă) și este de trei grade: severă, accentuată și medie. Păstrarea capacității de muncă se evaluează în procente, cu un interval procentual de 5 puncte: dezabilitatea severă se caracterizează prin deficiențe funcționale severe provocate de afecțiuni, traume care duc la limitări de activitate și restricții de participare, iar capacitatea de

muncă este păstrată în proporție de 0 -20%. Astfel, gradul minim de păstrare a capacității de muncă a părții vătămate Scalenciuc Elena este de cel puțin 80 %.

Potrivit art. 25 din Legea nr.414 din 22.12.2006:„(1) în cazul vătămării corporale, despăgubirea de asigurare se stabilește prin acordul scris dintre persoana păgubită și asigurător. (2)în cazul prevăzut alin.(1) despăgubirea de asigurare va include: Cheltuielile real suportate cu îngrijitori pe perioada incapacității temporare de muncă, dacă prin certificat medical se recomandă acest lucru, dar nu mai puțin decât coșul minim de consum.

Începând cu eliberarea sa din spital la 17 ianuarie 2017, a avut nevoie în permanență de un îngrijitor, pentru care de asemenea asigurătorul trebuie să achite cel puțin coșul minim de consum. Începând cu 17 ianuarie 2017 de Scalenciuc Elena a avut grijă sora sa Grigoraș Maria, până la 30 iunie 2017, iar ulterior fiica Chiriac Galina. Coșul minim de consum pentru femei apte de muncă, conform informației oferite de Biroul Național de Statistică, constituie 1 803,80 lei lunar. Respectiv, consideră că este îndreptățită să solicite suma de 1 803,80 lei lunar, în calitate de coș minim de consum, întrucât a fost și este îngrijită permanent de către fiica sa, Chiriac Galina. Relatează că a fost externată din ÎMSP Spitalul Raional Cahul, începând cu data de 17 ianuarie 2017, și anume din această dată urmează a fi încasat coșul minim de consum în mărime de 1 803,80 lei lunar.

Luând în considerație prevederile art. 25, alin. (2¹) al Legii nr.414 din 22.12.2006, și ținând cont de faptul că nu beneficiază de pensia de dizabilitate deoarece este pensionară pentru limita de vârstă, consideră că urmează să-i fie achitat venitul mediu lunar integral pe toată durata de existență a invalidității, adică suma de 3400 lei lunar. Conform răspunsului oferit de CNAS din 09.02.2018 ea nu beneficiază de pensia de invaliditate, întrucât primește pensie pentru limita de vârstă, astfel încât temeiuri de reducere a despăgubirii lunare nu există.

Totodată în apel, partea vătămată a invocat că instanța de fond a subevaluat mărimea prejudiciului moral indicând eronat că însuși faptul condamnării constituie o satisfacție echitabilă.

Referitor la necesitatea reparării prejudiciului moral menționează că, după impact și-a pierdut cunoștința și și-a revenit în secția de reanimare. La data de 18 decembrie 2016 a fost transferată la secția traumatologie. La 05 ianuarie 2017 a suferit o intervenție chirurgicală la picior cu fractura oaselor gambei și pe data de 12 ianuarie 2017 la umăr, cu fractură a colului chirurgical cu anestezie totală. În secție s-a aflat până pe 16 ianuarie 2017. La data de 17 ianuarie 2017 a fost externată din secție. Din motiv că nu a fost posibilitate de îngrijire la domiciliu a fost nevoită să trăiască la gazdă, sub îngrijirea dnei Grigoriu Maria, timp de 5 luni și jumătate. S-a aflat în poziție orizontală timp de 5 luni. La moment nu se poate deservi singură în măsură deplină și fără ajutor (mișcări pe scări, baie și alte mișcări prin cameră), fiind nevoită să fie însoțită în permanență de cineva.

Relatează că, doar după mai mult de un an a renunțat la cârje însă se deplasează foarte greu și lent. Anestezia totală care a primit-o pentru intervenția chirurgicală a acționat la toate organele. Toate aceste leziuni ale corpului, în timpul accidentului și după operații, au lăsat urmări: suferă de dureri de cap, amețeli permanente, în timpul mersului are dureri, dureri în spate, coloana vertebrală și partea lombară, piciorul este amortit, edemat, vederea a slăbit parțial, o deranjează inima și primește tratament permanent. Aceste simptome nu au dispărut nici până în prezent, chiar dacă de la data accidentului au trecut deja 2 ani. După lovitura de la cap suferită, auzul la urechea

dreaptă a scăzut. După accident, de la viața normală a trecut la o viață de persoană cu dizabilități, invalidă care nu mai are speranța să se recupereze și să ducă o viață liniștită la bătrânețe. Ca urmare a limitării în mișcare, suferințele psihice s-au amplificat întrucât nu poate merge la plimbare singură, nu poate merge la lucru, a fost lipsită de venituri, nu poate vizita rudele.

3.1. Nefiind de acord cu sentința primei instanțe, avocatul Dumitran Ignat în numele inculpatului Rudenco Mihail a declarat apel, prin care a solicitat casarea acesteia, în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care lui Rudenco Mihail să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă. A casa parțial sentința în partea acțiunii civile și anume: a admite parțial acțiunea civilă înaintată de Scalenciuc Elena în partea prejudiciului moral. A încasa de la Rudenco Mihail în beneficiul Elenei Scalenciuc prejudiciul moral prin infracțiune, în mărime de 20 000 lei, fără a fi executată din motivul achitării sumei date până la pronunțarea sentinței. A admite în principiu acțiunea civilă înaintată de Scalenciuc Elena în partea prejudiciului material, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile. A lăsa fără examinare solicitarea Elenei Scalenciuc cu privire la încasare de la Rudenco Mihail a cheltuielilor de judecată în mărime de 7 685 lei suportate pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară nr. 201804X0075 din 27 iulie 2018. În rest sentința în latura civilă a o menține.

În motivarea apelului a menționat că, deși instanța în sentință a indicat că sunt prezente doar circumstanțe atenuante, nu a motivat de ce pedeapsa nu s-a redus cu 1/3 din limitele minime ale pedepsei, adică din termenul de 3 ani.

Referitor la acțiunea civilă, nu este de acord cu încasarea sumei de 25 000 lei în calitate de prejudiciu moral, or, deja inculpatul conform recipiselor anexate la cauza penală a achitat suma de 20 000 lei. Mai invocă că, din conținutul sentinței nu este clar unde a atribuit instanța suma de 20 000 lei, achitată de Rudenco Mihail, în contul prejudiciului material sau prejudiciului moral. Consideră că, instanța de fond urma să se expună concret la acest fapt. De asemenea, nu este de acord cu încasarea sumei de 7 685 lei suportate de către partea vătămată pentru efectuarea expertizei judiciare, invocând că inculpatul nu poartă răspundere de obligațiile organului de urmărire penală. Instanța nu a luat în calcul prevederile art. 143 alin. (1) pct. 2 Cod procedură penală.

Suplimentar a menționat că, la materialele cauzei sunt anexate recipise care probează că partea vătămată Scalenciuc Elena a primit de la inculpatul Rudenco Mihail suma de 20 000 lei, instanța totuși a încasat ca prejudiciu moral suma de 25 000 lei, însă asupra sumei 20 000 lei, pe care partea vătămată Scalenciuc Elena o recunoaște că a primit-o, instanța nu s-a expus unde a atribuit această sumă, la prejudiciul moral sau material. Astfel, solicită ca suma de 20 000 lei să fie atribuită la paguba morală și în legătură cu faptul că banii au fost achitați să nu fie dată spre executare.

3.2. Nefiind de acord cu sentința primei instanțe, procurorul, a depus apel prin care a solicitat, casarea acesteia în partea respingerii solicitării de încasare a cheltuielilor de judecată de la inculpatul Rudenco Mihail, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care de la inculpatul Rudenco Mihail să fie încasate în folosul statului cheltuielile judiciare în valoare totală de 2 921, 24 lei.

În motivarea apelului a invocat că, instanța de judecată ilegal a respins solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea în contul statului de la inculpatul Rudenco Mihail a cheltuielilor de judecată suportate în cadrul urmăririi penale,

deoarece cheltuielile suportate de stat au fost necesare pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal și aceste cheltuieli se plătesc din sumele alocate de stat.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 18 martie 2019, s-au respins ca nefondate apelurile declarate de procuror, de avocatul Todorov Maxim în numele părții vătămate Scalenciuc Elena, de avocatul Dumitran Ignat în numele inculpatului Rudenco Mihail, cu menținerea sentinței.

4.1. Pentru a se pronunța, instanța de apel a menționat că, instanța de fond a stabilit corect starea de fapt ce corespunde probelor din dosar, care au fost apreciate corect, încadrând just acțiunile inculpatului Rudenco Mihail în baza dispozițiilor art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal.

Instanța de apel a remarcat că, potrivit materialelor cauzei penale și potrivit declarațiilor inculpatului se desprinde fără dubiu vinovăția inculpatului, acțiuni ce nu sunt contestate de către inculpat, parte vătămată și procuror în faza dezbaterilor judiciare și la momentul înaintării cererii de apel.

Instanța de apel a constatat că, instanța de fond, cercetând în cumul probele administrate în ședința de judecată prin prisma admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității raportată la declarațiile date în ședința de judecată și probele administrate, a stabilit o corectă situație de fapt, dând faptelor reținute în sarcina inculpatului Rudenco Mihail încadrarea juridică corespunzătoare, potrivit dispozițiilor art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal.

Cum săvârșirea infracțiunii și vinovăția inculpatului au fost dovedite, instanța de fond întemeiat a dispus condamnarea numitului Rudenco Mihail proporțional gradului de pericol social al faptei comise și personalitatea inculpatului.

Avocatul Dumitran Ignat în numele inculpatului Rudenco Mihail precum și însuși inculpatul au invocat că, de către instanța de fond neîntemeiat i-a fost stabilită pedeapsa penală sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, conform art. 90 Cod penal pedeapsa cu închisoarea fiind suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 ani, argumentând că, în sentință, instanța cu toate că a menționat că sunt prezente doar circumstanțe atenuante, nu a motivat din care considerente nu s-a numit pedeapsa în partea de sus după reducerea cu 1/3, fără a fi luate limitele pedepsei minime, adică din termenul de 3 ani.

Instanța de apel a considerat că în respectivul caz criticile părții apărării nu sunt întemeiate, în privința inculpatului Rudenco Mihail nu poate fi aplicată pedeapsa solicitată de partea apărării, din următoarele considerente.

La stabilirea pedepsei inculpatului, instanța de judecată a acordat deplină eficiență prevederilor art. art. 61, 70 și 75 Cod penal, ținându-se seama de criteriile generale de individualizare a pedepsei, de gravitatea infracțiunilor săvârșite, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de persoana celui vinovat, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării acestuia, stabilindu-i pedeapsă cu închisoare în limitele legii.

Instanța de apel a remarcat că, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni, urmează a-i fi aplicată o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată. Totodată, pedeapsa se aplică în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a Codului penal.

Conform principiului individualizării pedepsei, prevăzut de art. 7 Cod penal, în coroborare cu criteriile generale de individualizare a pedepsei, reflectate la art. 75, alin. (1) Cod penal, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de

persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Pedeapsa aplicată vinovatului, trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii și pedepsei penale, prevăzute la art. 61 Cod penal.

În același rând, Colegiul reține că categoria și termenul de pedeapsă ce urmează a fi stabilit, este în dependență de circumstanțele atenuante și agravante, prevăzute de art. 76-77 Cod penal, precum și efectele acestora prescrise în art. 78 Cod penal.

Instanța de apel a reiterat faptul că, judecarea cauzei a avut loc pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală, în conformitate și cu respectarea prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, și potrivit alin. (8) al acestui articol, „inculpatul ... beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare”.

Verificând aspectele de drept operate de instanța de fond la stabilirea și individualizarea pedepsei inculpatului Rudenco Mihail, instanța de apel a reținut că, sancțiunea art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, în baza căruia a fost condamnat Rudenco Mihail prevedea pedeapsa închisorii de la 3 la 7 de ani.

Instanța de apel a respins ca neîntemeiat argumentul invocat de avocat referitor la faptul că instanța de judecată stabilind pedeapsa penală nu a motivat din care considerente nu s-a redus pedeapsa cu 1/3 din limitele pedepsei minime, adică din 3 ani, or, la aplicarea pedepsei inculpatului Rudenco Mihail, instanța de fond a ținut cont de prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, acesta beneficiind de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoarea, adică din maximum și din minimum prevăzut de sancțiunea normei penale în baza căreia a fost condamnat.

În acest sens, instanța de fond motivat a stabilit categoria și măsura de pedeapsă, relevând în cuprinsul sentinței circumstanțele cauzei, persoana inculpatului și, în așa mod, corect a concluzionat că atingerea scopului pedepsei se va asigura prin aplicarea pedepsei sub formă de închisoare în mărimea stabilită, cu suspendarea executării pedepsei în temeiul prevederilor art. 90 Cod penal și cu aplicarea pedepsei complementare obligatorii.

Mai mult, instanța de apel a menționat că prima instanță în cuprinsul sentinței din 17 decembrie 2018 a motivat în mod amplu mărimea pedepsei aplicate inculpatului Rudenco Mihail, bazându-și soluția pronunțată inclusiv pe persoana inculpatului, rolul și comportamentul acestuia în momentul comiterii infracțiunii cât și în cadrul desfășurării procesului penal și relațiile sociale care au fost periclitate în consecință săvârșirii infracțiunii.

Mai mult, instanța de apel a menționat că legiuitorul, având în vedere că mijloacele de transport prezintă un grad sporit de pericol, iar conducerea acestora cu încălcarea Regulamentului Circulației Rutiere reprezintă un grad și mai avansat de pericol, a prevăzut răspunderea penală pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, în scop de majorare a responsabilității persoanelor care conduc mijloace de transport, iar aceasta poate fi atinsă doar prin aplicarea corectă și echitabilă a sancțiunilor penale în privința celor care încalcă legea penală.

Astfel, întru atingerea scopului pedepsei penale și întru respectarea prevederilor art. 61 alin. (2) Cod penal, luând în considerație că, inculpatul a comis infracțiunea împotriva relațiilor sociale cu privire la siguranța traficului rutier, instanța de judecată

de prim nivel corect a considerat inoportună stabilirea pedepsei la limita minimă, solicitată de partea apărării de 2 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 an, iar potrivit art. 90 Cod penal, pedeapsa cu închisoare stabilită lui Rudenco Mihail să fie suspendată pe un termen de 2 ani, or, aplicarea unei alte pedepse, nu va fi nici rațională și nici proporțională acțiunilor comise de către acesta.

Partea apărării mai critică sentința și în partea soluției adoptate în aspectul civil, indicând că, cheltuielile judiciare pentru petrecerea expertizei medico-legale din 27 iulie 2018, incorect au fost puse spre achitare pe seama inculpatului.

În acest sens instanța de judecată susține alegațiile judecătorului expuse în sentința contestată, menționând următoarele:

Expertiza judiciară nr. 201804X0075 din 27 iulie 2018, a fost petrecută la inițiativa părții vătămate, având scopul dovedirii gravității leziunilor corporale cauzate părții vătămate prin acțiunile inculpatului.

Costul expertizei de 7 680 lei a fost achitat din contul părții vătămate, pe când partea apărării consideră că respectivele cheltuieli necesită a fi efectuate din contul statului deoarece dovedesc vinovăția inculpatului.

Instanța de apel nu a susținut respectivele idei și a invocat că, expertiza judiciară nr. 201804X0075 din 27 iulie 2018, a fost petrecută în vederea dovedirii vinovăției inculpatului, însă expertiza a fost petrecută din contul și la inițiativa părții vătămate, și nu a organului de urmărire penală. Partea vătămată ca și inculpatul, în egală măsură nu are obligațiunea de a dovedi vinovăția lui Rudenco Mihail, astfel că partea vătămată în baza art. art. 60, al. (1), p. 16); 62, al. (1), p. 19); 229, al. (1) Cod de procedură penală este în drept să ceară de la inculpat compensarea cheltuielilor suportate în respectiva cauză penală.

Cu referință la critica părții apărării că, instanța de fond nu s-a expus asupra surselor financiare pe care Rudenco Mihail le-a achitat cu titlu de despăgubiri morale în sumă de 15 000 lei, achitate pe parcursul urmăririi penale părții vătămate Scalenciuc Elena, instanța de apel le-a respins, în acest sens instanța de apel a remarcat faptul că, Rudenco Mihail nu a prezentat probe care ar convinge instanța că, 15 000 lei achitate sunt atribuite la compensarea daunelor morale. Din afirmațiile părții vătămate, Rudenco Mihail a achitat unele cheltuieli din asistența medicală care i-a fost acordată părții vătămate Scalenciuc Elena, astfel că respectivele cheltuieli pot fi atribuite la cele materiale, iar în acest sens instanța de fond a pronunțat soluția în sentință.

Referitor la apelul declarat de avocatul Todorov Maxim în numele părții vătămate Scalenciuc Elena, instanța de apel a menționat că, aceștia au contestat sentința în latura civilă.

Astfel, din materialele cauzei instanța de apel a constatat că partea vătămată a solicitat casarea sentinței instanței de fond în partea ce ține de admiterea în principiu a acțiunii civile în privința prejudiciului material, precum și în partea încasării parțiale a despăgubirii morale și emiterea unei noi decizii prin care să fie admisă integral acțiunea civilă și anume încasarea din contul pârâților Grawe Carat Asigurări SA și Rudenco Mihail a cheltuielilor de îngrijire permanentă în mărimea coșului minim de consum care constituie 1 803,80 lei lunar, începând cu 17 ianuarie 2017 și până la decăderea necesității îngrijirii permanente; încasarea despăgubirii de asigurare lunare în mărime de 3 400 lei lunar pentru toată perioada de existență a dezabilității (invalidității), începând cu 15.06.2017 și până la anularea „integrală a

dezabilității; prejudiciului moral cauzat prin vătămarea integrității corporale și a sănătății în mărime de 200 000 lei; încasarea cheltuielilor de judecată suportate.

Potrivit prevederilor art. 219 alin.(1) Cod de procedură penală, „acțiunea civilă în procesul penal se întentează prin depunerea unei cereri, adresate procurorului sau instanței de judecată, de către persoanele fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale sau morale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia”.

Potrivit art. 220, alin.(1) Cod de procedură penală, „Acțiunea civilă în procesul penal se soluționează în conformitate cu prevederile prezentului cod”.

Referitor la cele invocate de partea vătămată, instanța de apel a reținut ca întemeiată soluția instanței de fond în ceea ce privește admiterea în principiu a acțiunii civile, or, partea vătămată nu a prezentat probe care să confirme transmiterea banilor în cuantumul solicitat, așa cum prevede expres art. 25 alin. (2) lit. e) Legea nr. 414 din 22 decembrie 2016 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule în cazul prevăzut la alin. (1), despăgubirea de asigurare va include: cheltuielile real suportate cu îngrijitori pe perioada incapacității temporare de muncă, dacă prin certificat medical se recomandă acest lucru, dar nu mai puțin decât coșul minim de consum, ceea ce denotă faptul că reclamanta nu a probat la această etapă cheltuieli real suportate cu îngrijitori pe perioada incapacității temporare de muncă.

Referitor la încasarea sumei de 3 400 lei care reprezintă despăgubire lunară pentru toată perioada de existență a dezabilității, instanța de apel a considerat că și această cerință nu poate fi soluționată în respectivul proces penal și necesită a fi judecată în ordinea procedurilor civile generale, din următoarele considerente.

Partea vătămată Scalenciuc Elena își întemeiază poziția invocând răspunsul nr. 465 din 09 februarie 2018 oferit de Casa Națională de Asigurări Sociale, cât și pe art. 1418 alin.(3) Cod civil. Conform răspunsului oferit de Casa Națională de Asigurări Sociale, Scalenciuc Elena beneficiază de pensie pe limită de vârstă, mărimea căreia de la 01 aprilie 2017 constituie 1037, 02 lei (f.d. 152, vol. I). În răspunsul respectiv nu se aduce nici un argument referitor la achitarea venitului mediu lunar integral în sumă de 3 400 lei, fără a fi dedusă vreo diferență. Instanța de apel a considerat că, la judecarea pretenției cu privire la încasarea sumei de 3 400 lei, care reprezintă despăgubire lunară pentru toată perioada de existență a dezabilității va fi necesar să fie atrasă în proces Casa Națională de Asigurări Sociale, fapt care va tergiversa soluția penală în respectivul caz.

În corespundere cu art. 1418 alin.(2),(3) Cod civil, instituie modalitatea de calculare a venitului ratat, ceea ce înseamnă că la determinarea venitului ratat (salariului nerealizat) al Elenei Scalenciuc, nu se va lua în considerare sumele plătite pe linia asigurărilor sociale de stat. În susținerea celor menționate, este Certificatul pentru salariul tarifar nr.01-0939 din 17 iulie 2017, prin care se comunică salariul de funcție în mărime de 3 400 lei a Elenei Scalenciuc.(f.d.195)

Astfel, solicitarea înaintată de Scalenciuc Elena privitor la încasarea despăgubirii de asigurare în cazul invalidității, în speța, nu poate fi soluționată în respectiva cauză penală la caz fiind invocate prevederile art. 25 alin. (2¹) din Legea nr.414 din 22.12.2006, or, partea vătămată Scalenciuc Elena nu a prezentat acte care să confirme că aceasta dispune de o anumită categorie de pensie.

Prin urmare, potrivit art. 387 Cod de procedură penală, prima instanță corect a admis în principiu acțiunea civilă în partea încasării prejudiciului material, urmând ca

asupra cuantumului despăgubirilor să hotărască instanța civilă or, în cadrul cercetării judecătorești, nu a fost posibil de constatat cu certitudine prejudiciului material cauzat prin infracțiune, de vreme ce, examinarea aceste pretenții impune atragerea în proces și a Casei Naționale de Asigurări Sociale.

Avocatul și partea vătămată mai invocă faptul că, instanța de fond nu a pronunțat hotărârea asupra încasării despăgubirilor materiale, deși avea obligația să soluționeze cererea de chemare în judecată în conformitate cu prevederile art. 225 al. (3) Cod de procedură penală, fără a dispune că cuantumul despăgubirilor materiale să fie hotărât de instanța civilă. Instanța de apel nu a susținut critica expusă, pe motivul că, acțiunea civilă în partea încasării prejudiciului material și-a găsit soluția în sentința criticată, prin admiterea ei în principiu. Respectiv prevederile art. 225, alin. (3) Cod de procedură penală, nu au fost încălcate, instanța de fond soluționând cauza penală a soluționat și acțiunea civilă considerând-o întemeiată. Instanța de apel, judecând criticele menționate, nu a constatat contradicții între prevederile art. 225, alin. (3) Cod de procedură penală și prevederile art. 387 al. (3) Cod de procedură penală, deoarece acțiunea civilă în partea despăgubirilor materiale pretinse de Scalenciuc Elena au fost recunoscute întemeiate și admise în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă, instanța de fond constatând cazul excepțional când, pentru a stabili exact suma despăgubirilor convenite părții civile, ar trebui amânată judecarea cauze și antrenarea în proces a altor părți.

Referitor la încasarea prejudiciului moral, instanța de apel a menționat că, din materialele cauzei se constată, potrivit concluziei raportului de expertiză judiciară nr. 201804X0075 din 27 iulie 2018, Scalenciuc Elena, în urma accidentului rutier din 16 decembrie 2016, a suportat următoarele leziuni corporale: traumatism cranio-cerebral închis, manifestat prin comotie cerebrală, fractură închisă de col chirurgical os numeral stâng cu deplasarea fragmentelor, fractura oaselor bazinului gr.I (os puois), fractura închisă a osului tibial cu deplasare și capului fibulei gambei dreapta, urmate de gonartroză, neuropatie a nervului tibial (peroneu), la fel cu dereglări de statică mers. Leziunile menționate au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice prin mecanism de lovire cu obiect(e) dur(e) contondent(e), posibil în timpul și circumstanțele indicate, s-au însoțit cu loc traumatic grav, care a prezentat pericol pentru viață și în baza acestui criteriu, se califică ca vătămare gravă. Leziunile corporale depistate sunt în legătură causală directă cu accidentul rutier din 16.12.2016.(f.d.225-231,vol. I).

Potrivit art. 1398 alin.(1), 1422 alin.(1), 1423 alin.(1) Cod civil, rezultă că în cauzele penale privind comiterea infracțiunilor contra vieții și sănătății persoanei, poate fi cauzat și un prejudiciu moral care se compensează de cel vinovat, prin echivalent bănesc.

Pronunțând sentința de condamnare instanța de fond corect a concluzionat că aplicând legislația ce reglementează repararea prejudiciului moral, la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, trebuie neapărat să ia în considerație atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice părții vătămate, cât și datele obiective care certifică acest fapt, îndeosebi: - importanța vitală a drepturilor personale nepatrimoniale și a bunurilor (viața, sănătatea, libertatea, inviolabilitatea locuinței, secretul personal și familial, onoarea, demnitatea și reputația profesională etc.); - nivelul (gradul) suportării de către persoana vătămată a suferințelor fizice sau psihice (lipsirea de libertate, pricinuirea vătămării corporale,

decesul persoanelor apropiate (rudelor), pierderea sau limitarea capacității de muncă etc.); - felul vinovăției (intenția, imprudența) persoanei care a acuzat prejudiciul, în cazul în care pentru repararea prejudiciului moral este necesară prezența ei. Instanțele judecătorești, la determinarea mărimii prejudiciului moral în echivalent bănesc, sunt în drept să ia în considerație și alte circumstanțe probatoare prin actele pricinii, în particular, situația familială și materială a persoanei care poartă răspundere pentru cauzarea prejudiciului moral părții vătămate

Prin prisma celor indicate că, părții vătămate i-au fost cauzate atât suferințe fizice, manifestate prin vătămarile indicate mai sus cât și psihice, manifestate prin faptul că Scalenciuc Elena a fost lipsită de șansa de a duce un mod de viață pe care l-a avut înainte de accident, avea un serviciu, era o persoană cu capacitate deplină de muncă, perioada de recuperare a părții vătămate, totodată reținând gradul de vinovăție al inculpatului în vătămarea integrității corporale, instanța de apel a reținut că, instanța de fond corect și întemeiat a determinat caracterul și gravitatea suferințelor psihice și fizice cauzate părții vătămate Scalenciuc Elena, caracterul și circumstanțele în care i-au fost cauzate aceste suferințe, respectiv adjudecarea în beneficiul acesteia a sumei bănești de 25 000 lei, este pe măsură să-i aducă acesteia compensare și satisfacție echitabilă.

Instanța de apel admite că, prin săvârșirea infracțiunii de către inculpat în privința părții vătămate, acesteia i-au fost cauzate suferințe psihice (a suportat mai multe intervenții chirurgicale la picior cu fractura oaselor gambei și la umăr, cu fractură a colului chirurgical cu anestezie totală. Totodată, din cauza vătămărilor Scalenciuc Elena s-a aflat în poziție orizontală timp de 5 luni, la moment nu poate să se deservască singură în măsură deplină și fără ajutor, este nevoie să fie mereu însoțită de o persoană. După accident, de la o viață normală a trecut la o viață de persoană cu dezabilități, invalidă care nu mai are speranță să se recupereze și să ducă o viață liniștită la bătrânețe), însă consideră că suma de 200 000 lei solicitată cu titlu de prejudiciu moral este una exagerat de mare, iar suma de 25 000 lei acordată cu titlu de prejudiciu moral în coraport cu condamnarea inculpatului la o pedeapsă care nu a fost contestată de către partea vătămată, va fi în măsură să aducă o satisfacție echitabilă părții vătămate pentru suferințele psihice suportate ca urmare a comiterii infracțiunii în privința dânsei.

Mai mult, recunoașterea dreptului încălcat și condamnarea inculpatului Rudenco Mihail pentru comiterea faptelor prejudiciabile constituie în sine o satisfacție.

În acest context, instanța de apel notează că, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația, trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. În termenii Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului, acest criteriu se exprimă prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesiv de mari pentru autorul daunelor.

Din considerentele deja expuse se demonstrează că, valoarea despăgubirilor cu titlu de prejudiciu moral în mărime de 25 000 lei este o compensare echitabilă și care va fi în măsură să aducă o satisfacție părții vătămate pentru suferințele cauzate.

Referitor la încasarea tuturor cheltuielilor de judecată, instanța de apel a menționat că partea vătămată întru motivarea încasării cheltuielilor de judecată a prezentat bonul de achitare a serviciilor avocatului Ion Stoian la suma de 3 000

lei,(f.d.89, vol.I) iar instanța de judecată analizând complexitatea cauzei, lucrul real efectuat de către avocat, luând în considerație faptul că la 09 ianuarie 2019 a încheiat contractul de asistență juridică cu avocatul Todorov Maxim (f.d. 112, vol.I) a încasat de la inculpatul Rudenco Mihail în beneficiul lui Scalenciuc Elena cheltuielile de judecată în sumă de 1500 lei. Instanța de apel consideră că în această parte soluția instanței de fond este una întemeiată și preia motivele invocate de instanța de fond, fără a le repeta, mai mult, în apel avocatul Todorov Maxim în interesele părții vătămate nu a invocat nici un motiv în privința încasării cheltuielilor de judecată de către instanța de fond, doar solicită încasarea cheltuielilor de judecată.

Instanța de apel a menționat că, sentința este contestată de către procuror în partea respingerii cerinței procurorului privind încasarea de la Rudenco Mihail a cheltuielilor judiciare în sumă de 2921, 24 lei.

Instanța de apel a respins ca fiind neîntemeiate argumentele procurorului expuse în cererea de apel, deoarece instanța de prim nivel și-a motivat soluția în această parte, soluție pe care instanța de apel o însușește. Prima instanță corect a respins cerința procurorului privind încasarea cu titlu de cheltuieli judiciare a sumei de 2921, 24 lei de la inculpat pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară nr.127d din 06 aprilie 2017și raportul de expertiză judiciară nr. 0242 din 04 mai 2017

Pentru a elucida circumstanțele invocate vis-a-vis de cerințele procurorului expuse în cererea de apel, instanța de apel a făcut trimitere la prevederile art. 143, alin. (1) Cod de procedură penală, care prevede că expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea circumstanțelor enumerate în aliniatul nominalizat, inclusiv și în cazul când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză (art. 143 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală). Colegiul penal consideră necesar de a face trimitere și la prevederile alin. (3) art. 227 Cod de procedură penală, care stipulează că cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat. Drept urmare celor invocate se conchide că, în cazurile când expertiza este dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei sunt achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat

Cu referire la cele expuse, la caz se reține că, efectuarea raportului de expertiză judiciară nr.127d din 06 aprilie 2017 și raportul de expertiză judiciară nr. 0242 din 04 mai 2017au fost dispuse de către organul de urmărire penală în vederea acumulării probelor care confirmă vinovăția inculpatului, fiind acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului în vederea posibilității formulării învinuirii și atragerea persoanei la răspundere penală, acțiune care este pusă în sarcina părții acuzării

Mai mult, potrivit art. 75 alin. (3) din Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nr. 68 din 14.04.2016 (M.O. nr. 157-162/316 din 10.06.2016), se stipulează că, în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sânt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova

În acest context, se atestă că în prezenta cauză penală ordonatorul raportului de expertiză judiciară nr.127d din 06 aprilie 2017 și raportul de expertiză judiciară nr. 0242 din 04 mai 2017a fost organul de urmărire penală (f.d.33,37), fără a exista o asemenea cerere din partea părții apărării.

Instanța de apel a constatat faptul că, cheltuielile suportate în cadrul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii

incriminate, prin numirea efectuării expertizelor judiciare, reprezintă cheltuieli judiciare ce sunt achitate din bugetul statutului și în această parte cerințele procurorului necesită a fi respinse și corect au fost respinse de către instanța de prim nivel.

5. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, au contestat cu recursuri ordinare:

- procurorul, făcând trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea acesteia, cu transmiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel. Recurentul invocă dezacordul cu respingerea cerinței privind încasarea de la inculpatul Rudenco Nihail a cheltuielilor judiciare în sumă de 2 921, 24 lei, axându-se la prevederile art. 221 alin. (4), 227 alin. (1), (3), 229 alin. (1) Cod de procedură penală.

- avocatul Totorov Maxim în numele părții vătămate Scalenciuc Elena, făcând trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea acesteia în partea ce ține de admiterea în principiu a acțiunii civile în despăgubirii morale și emiterea unei noi decizii prin care să fie admisă integral acțiunea civilă în procesul penal și anume încasarea din contul pârâților „Grawe Carat Asigurări” SA și Rudenco Mihail a cheltuielilor de îngrijire permanentă în mărimea coșului minim de consum care constituie 1 803,80 lei lunar, începând cu 17 ianuarie 2017 și expuse în certificatul medical eliberat de medicul de familie a reclamantei Scalenciuc Elena; încasarea despăgubirii de asigurare lunare în mărime de 3 400 lei lunar pentru toată perioada de existență a dezabilității (invalidității), începând cu 15.06.2017 și până la anularea integrală a dizabilității; prejudiciului moral cauzat prin vătămarea integrității corporale și a sănătății în mărime de 200 000 lei; încasarea cheltuielilor de judecată suportate. Recurentul invocă aceleași motive declarate în cererea de apel (pct. 3 din decizie).

- avocatul Dumitran Ignat în numele inculpatului Rudenco Mihail, făcând trimitere la prevederile 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia cu aplicarea în privința inculpatului a pedepsei mai blânde, a admite acțiunea civilă în partea prejudiciului moral în mărime de 20 000 lei fără a fi pusă în executare din motivul achitării sumei date până la pronunțarea sentinței; a admite acțiunea civilă înaintată de Scalenciuc Elena în partea prejudiciului material, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile; a lăsa fără examinare solicitarea lui Scalenciuc Elena, privind încasarea de la inculpat a cheltuielilor de judecată în mărime de 7 685 lei, care au fost suportate pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară din 27.07.2018. Recurentul invocă aceleași motive declarate în cererea de apel (pct. 3.1).

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal decide asupra inadmisibilității acestora din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanța de fond ori de apel.

Referitor al recursul ordinar declarat de procuror:

Recurentul a invocat ca temei de casare a deciziei instanței de apel art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de

apel în cazul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Analizând temeiurile respective în raport cu motivele invocate în recursul declarat, Colegiul penal constată că acestea nu și-au găsit confirmare la examinarea recursului, ori, din conținutul recursului rezultă că, recurentul critică neîncasarea a cheltuielilor de judecată de la inculpat.

În esență, recurentul critică decizia instanței de apel în partea respingerii încasării din contul inculpatului a cheltuielile de judecată necesare efectuării expertizelor în sumă totală de 2 921, 24 lei, însă Colegiul penal constată că, instanța de apel întemeiat a menținut sentința primei instanțe în această parte și a respins cerințele procurorului ce ține de cheltuielile judiciare.

Astfel, autorul invocând prevederile art. art. 227 și 229 alin. (1) Cod de procedură penală, solicită încasarea cheltuielilor suportate pentru efectuarea raportului de constatare medico-legală și raporturilor de expertiză judiciară, motivând că legea prevede ca inculpatul să suporte cheltuielile judiciare.

Potrivit art. 229 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. Achitarea cheltuielilor judiciare poate fi suportată și de condamnatul care a fost eliberat de pedeapsă sau căruia i-a fost aplicată pedeapsă, precum și de persoana în privința căreia urmărirea penală a fost încetată pe temeiuri de nereabilitare.

Prin urmare, se atestă că norma dată nu poartă un caracter imperativ, ci unul facultativ, lăsând la discreția instanței de a hotărî asupra chestiunii plății cheltuielilor judiciare ținând cont de împrejurările cauzei și suportării acestor cheltuieli, ori, instanța de apel în cazul dat, just a respins încasarea cheltuielilor de judecată.

În baza celor expuse, Colegiul penal conchide că temeiul invocat de către procuror nu este aplicabil din punct de vedere al prezenței erorilor de drept, care ar da temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării hotărârii contestate și, potrivit legii, se dispune inadmisibilitatea recursului, ca fiind vădit neîntemeiat.

Referitor la recursul ordinar declarat de avocatul Totorov Maxim în numele părții vătămate Scalenciuc Elena:

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în textul normei vizate.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Colegiul penal menționează, că potrivit practicii judiciare constante, erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Instanța de recurs constată, că recurentul în expunerea motivelor privind dezacordul cu acțiunea civilă, face trimitere expres la temeiurile pentru recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, care prevăd că,

hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în următoarele temeuri: instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Potrivit prevederilor art. 414 alin.(1) Cod de procedură penală instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

Prevederile art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală stabilesc că instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit prevederilor art. 417 alin.(8) Cod de procedură penală decizia instanței de apel trebuie să conțină temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Colegiul penal constată că temeiurile invocate de recurent, prevăzute în pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală nu și-au găsit confirmarea la examinarea recursurilor declarate, dat fiind faptul că, instanța de apel la examinarea cauzei a respectat prevederile art. 414 alin. (1), (5), 417 alin.(8) Cod de procedură penală, și în hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat, aceasta cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată.

Mai mult, Colegiul penal reține, că instanța de apel soluționând acțiunea civilă înaintată de apărătorul părții vătămate, a menținut hotărârea primei instanțe, prin care a fost dispusă încasarea sumei prejudiciului moral în sumă de 25 000 lei, considerând că este justificat și întemeiat de a încasa din contul inculpatului în folosul părții vătămate, sumă care, în opinia instanței, a fost considerată suficientă și oportună suferințelor morale și psihice suportate de către partea vătămată, menționând că cuantumul pretins de partea vătămată de 200 000 lei, este exagerat.

În acest sens, instanța de recurs reține că legiuitorul a acordat prerogativă instanței de judecată de a aprecia și determina cuantumul prejudiciului moral ce urmează a fi încasat.

Pe aceiași cale de considerente, se enunță că potrivit 2036 Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Art. 2037 Cod civil prevede că, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

Cât privește solicitarea avocatului Totorov Maxim în numele părții vătămate Scalenciuc Elena, în partea ce ține de încasarea și a prejudiciului material în mărime de 36 521, 51 bani, Colegiul penal susține opinia instanței de apel care a notat că, *...acțiunea civilă în partea încasării prejudiciului material și-a găsit soluția în sentința criticată, prin admiterea ei în principiu. Respectiv prevederile art. 225, alin. (3) Cod de procedură penală, nu au fost încălcate, instanța de fond soluționând cauza penală a soluționat și acțiunea civilă considerând-o întemeiată. Instanța de apel, judecând criticele menționate, nu a constatat contradicții între prevederile art.*

225, alin. (3) Cod de procedură penală și prevederile art. 387 al. (3) Cod de procedură penală, deoarece acțiunea civilă în partea despăgubirilor materiale pretinse de Scalenciuc Elena au fost recunoscute întemeiate și admise în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă, instanța de fond constatând cazul excepțional când, pentru a stabili exact suma despăgubirilor cuvenite părții civile, ar trebui amânată judecarea cauze și antrenarea în proces a altor părți.

Mai mult, recursul declarat, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5.1 din prezenta decizie, sunt întemeiate doar pe critica modului în care instanțele au apreciat circumstanțele cauzei în latura civilă.

Însă, pornind de la relevanțele art. 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în latura civilă și a pedepsei, în alt sens decât cel pe care îl propun părțile pe caz este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar la fel este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în recursurile de pe rol au constituit obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens, iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (pct. 20, cazul Bujnița c. Moldovei).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanța de fond și de apel nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârile contestate conțin motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, astfel recursul ordinar este vădit neîntemeiat.

Referitor la recursul ordinar declarat de avocatul Dumitran Ignat în numele inculpatului Rudenco Mihail:

Recurentul a invocat ca temei de casare a deciziei instanței de apel art. 427 alin. (1) pct. 6) semnalând și temeiul pct. 10) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Analizând temeiurile respective în raport cu motivele invocate în recursul declarat, Colegiul penal constată că acestea nu și-au găsit confirmare la examinarea recursului, ori, din conținutul recursului rezultă că, recurentul critică aplicarea pedepsei prea aspre, față de inculpat, încasarea de la inculpat a cheltuielilor de judecată înaintată de Scalenciuc Elena în mărime de 7 685 lei, care au fost suportate pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară din 27.07.2018 și admiterea acțiunii civile în partea prejudiciului moral în mărime de 20 000 lei fără a fi pusă în executare din motivul achitării sumei date până la pronunțarea sentinței.

Cât privește solicitarea avocatului Dumitran Ignat în numele inculpatului Rudenco Mihail, în partea ce ține de cele menționate mai sus, Colegiul penal susține opinia instanței de apel care a notat că, ...*expertiza judiciară nr. 201804X0075 din 27 iulie 2018, a fost petrecută în vederea dovedirii vinovăției inculpatului, însă expertiza a fost petrecută din contul și la inițiativa părții vătămate, și nu a organului de urmărire penală. Partea vătămată ca și inculpatul, în egală măsură nu are obligațiunea de a dovedi vinovăția lui Rudenco Mihail, astfel că partea vătămată în baza art. art. 60, al. (1), p. 16); 62, al. (1), p. 19); 229, al. (1) Cod de procedură penală este în drept să ceară de la inculpat compensarea cheltuielilor suportate în respectiva cauză penală.*

Cu referință la critica părții apărării că, instanța de fond nu s-a expus asupra surselor financiare pe care Rudenco Mihail le-a achitat cu titlu de despăgubiri morale în sumă de 15 000 lei, achitate pe parcursul urmăririi penale părții vătămate Scalenciuc Elena, instanța de apel le-a respins, în acest sens instanța de apel a remarcat faptul că, Rudenco Mihail nu a prezentat probe care ar convinge instanța că, 15 000 lei achitate sunt atribuite la compensarea daunelor morale. Din afirmațiile părții vătămate, Rudenco Mihail a achitat unele cheltuieli din asistența medicală care i-a fost acordată părții vătămate Scalenciuc Elena, astfel că respectivele cheltuieli pot fi atribuite la cele materiale, iar în acest sens instanța de fond a pronunțat soluția în sentință.

Totodată, argumentele la motivele invocate sunt pe larg expuse în partea motivată a deciziei instanței de apel descrisă la pct. 4.1. al prezente decizii, soluție, care este susținută și de instanța de recurs.

De asemenea, Colegiul penal menționează că, motivele invocate de recurent în susținerea temeiului prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, nu pot fi acceptate, deoarece în urma examinării materialelor cauzei și a conținutului deciziei instanței de apel, se constată că instanța de apel în decizia sa corect și-a motivat soluția, la aplicarea pedepsei a ținut cont de prevederile art. 61 alin. (2) Cod penal, de criteriile de individualizare a pedepsei penale, prevăzute de art. 75 Cod penal, precum și de faptul că cauza a fost examinată în procedura simplificată prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală.

Potrivit prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, instanța, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției.

Instanța de recurs precizează că, instanța de apel la adoptarea soluției sale pe deplin a ținut cont de prevederile menționate mai sus și corect a stabilit pedeapsa inculpatului, argumentând motivat în decizia sa.

Referitor la argumentele recurentului privind aplicarea și individualizarea pedepsei, Colegiul constată că, la stabilirea pedepsei inculpatului, instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 61, 75, 76, 77, 90 Cod penal și anume, *de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează sau agravează răspunderea, de influența*

pedepsei asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei.

În opinia Colegiului penal, instanța de apel, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, a examinat complet și obiectiv probele administrate la dosar, verificându-le sub aspectul pertinenței și concludenței, atât pe cele obținute în procesul urmăririi penale cât și în cadrul ședințelor de judecată, cât ale apărării atât și ale acuzării, fapt ce face, ca concluzia despre vinovăția inculpatului privind săvârșirea infracțiunii imputate, să fie întemeiată și legală.

Prin urmare, erorile de drept invocate de recurent, prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, nu și-au găsit confirmare la examinarea recursului, iar din aceste considerente recursul urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

În consecință, raportând situația reținută în cauză, la prevederile art. 432 alin. (2) Cod de procedură penală, Colegiul concluzionează că la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța de apel a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art. 414-417 Cod de procedură penală, iar recursurile declarate, sunt vădit neîntemeiate și se apreciază ca inadmisibile.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare, de procurorul în Procuratura de Circumscripție Cahul, Vitali Cebotari, de avocatul Totorov Maxim în numele părții vătămate Scalenciuc Elena, de avocatul Dumitran Ignat în numele inculpatului Rudenco Mihail, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 18 martie 2019, în cauza penală, în privința lui **Rudenco Mihail XXX**, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la **06 noiembrie 2019**.

Președinte:

Iurie Diaconu

Judecători:

Ion Guzun

Liliana Catan